

Nawiewniki w oknach – przepisy prawa

Przeprowadzona w roku 2008 nowelizacja Rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, a w szczególności § 155 ust.3, w którym mowa o konieczności zapewnienia dopływu do pomieszczeń powietrza zewnętrznego w ilości niezbędnej dla potrzeb wentylacyjnych wprowadziła wśród nabywców okien sporo zamętu. Brzmienie przepisu o treści:

W przypadku zastosowania w pomieszczeniach innego rodzaju wentylacji niż wentylacja mechaniczna nawiewna lub nawiewno-wywiewna, dopływ powietrza zewnętrznego, w ilości niezbędnej dla potrzeb wentylacyjnych, należy zapewnić przez urządzenia nawiewne umieszczane w oknach, drzwiach balkonowych lub w innych częściach przegród zewnętrznych.

Bywa okaleczane poprzez wyjmowanie ostatniego fragmentu występującego po spójniku „lub”, a później **błędnie interpretowane, jako rzekomy nakaz, czy też obowiązek umieszczania urządzeń nawiewnych na oknach i drzwiach balkonowych w pomieszczeniach wyposażonych w system wentylacji grawitacyjnej** wynikający... z „mocy prawa”.

To wydaje się być błędną interpretacją, co więcej, jeżeli taka interpretacja, a w dalszej kolejności informacja handlowa przekazywana nabywcom, pochodzi od sprzedawców dokonujących transakcji na rynku konsumenckim warto zastanowić się, czy nie mamy do czynienia z przykładem stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na wprowadzaniu konsumentów w błąd.

Czy istnieje obowiązek stosowania nawiewników w blokach wielomieszkaniowych?

Jak wcześniej wskazaliśmy przepisy Rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie nie tworzą dla producentów okien lub użytkowników pomieszczeń bezpośredniego i bezwzględnego obowiązku umieszczania nawiewników powietrza zewnętrznego na oknach i drzwiach balkonowych. Warto więc odpowiedzieć na pytanie w jakich przypadkach i kto może taki obowiązek nałożyć na użytkowników lokali mieszkalnych w blokach wielomieszkaniowych wyposażonych w system wentylacji grawitacyjnej. W aktualnym stanie prawnym, mając na uwadze linię orzecznictwa Sądów Administracyjnych należy przyjąć, że obowiązek umieszczania nawiewników powietrza zewnętrznego na oknach i drzwiach balkonowych może powstać w następujących przypadkach:

1. Gdy umieszczenie nawiewników powietrza na okna i drzwiach balkonowych wynika z treści projektu budowlanego.
2. W każdym przypadku, gdy obowiązek umieszczenia nawiewników powietrza zewnętrznego na oknach i drzwiach balkonowych nałoży na użytkowników pomieszczeń posiadających lokatorskie prawo do lokalu właściciel albo zarządca obiektu budowlanego.
3. Gdy obowiązek umieszczenia nawiewników powietrza zewnętrznego na oknach i drzwiach balkonowych nałoży na użytkowników pomieszczeń posiadających spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu lub odrębną własność lokalu właściciel albo zarządca obiektu budowlanego w przypadku stwierdzenia wadliwego działania wentylacji w pomieszczeniach zajmowanych przez tych użytkowników bądź w wykonaniu decyzji odpowiedniego organu administracji budowlanej.

Uprawnienia właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego do nałożenia na użytkowników pomieszczeń obowiązku umieszczenia nawiewników powietrza zewnętrznego na oknach i drzwiach balkonowych wynikają z treści art.61 pkt.1 ustawy Prawo Budowlane (tekst jedn. Dz.U.2017.1332 z dnia 2017.07.06), co znajduje potwierdzenie w linii orzecznictwa Sądów Administracyjnych na przykład Wyrok II OSK 2651/12 Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 marca 2014 r albo Wyrok II OSK 848/14 Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 3 grudnia 2015 r.

Nawiewniki na oknach - montować, czy nie?

Nie ma jednej i zawsze słusznej odpowiedzi na pytanie, czy umieszczać nawiewniki na oknach, czy też lepiej ich tam nie umieszczać. Sugerujemy właścicielom lokali zdroworozsądkowe podejście do zagadnienia z uwzględnieniem indywidualnych, występujących w sezonie grzewczym uwarunkowań ciepłno-wilgotnościowych pomieszczeń, a także możliwości wymiany powietrza w wyniku odpowiedniego wietrzenia, które jest najprostszą formą wentylacji naturalnej.

Okno z nawiewnikiem powietrza w bloku

W każdym przypadku, gdy nawiewniki umieszczono na oknie w wyniku treści projektu budowlanego lepiej ich nie usuwać, nie ograniczać przepływu powietrza przez urządzenia, a już na pewno nie zapychać i nie zaklejać w okresie jesienno-zimowym, gdy działanie urządzeń jest najbardziej potrzebne do sprawnego działania systemu wentylacji grawitacyjnej.

To, co na pewno warto zrobić użytkując lokale mieszkalne wyposażone w okna z nawiewnikami to sprawdzić, czy nie jest ich zbyt wiele w stosunku do potrzeb oraz czy są właściwie rozmieszczone z punktu widzenia prawidłowego przepływu powietrza wentylacyjnego pomiędzy pomieszczeniami.

Podobnie warto uczynić, gdy dopiero zamierzamy umieścić nawiewniki na oknach i drzwiach balkonowych. W tym przypadku konieczne należy określić liczbę urządzeń odpowiednią do naszych potrzeb, przy czym nie będzie od rzeczy, gdy uwzględnimy przy okazji objętość powietrza przedostającą się przez linię stykową skrzydeł i ram ościeżnic okien definiowaną wartością przepuszczalności odniesienia albo współczynnika infiltracji.

Warto pamiętać, że co do zasady strumień powietrza zewnętrznego doprowadzanego do pomieszczeń, niebędących pomieszczeniami pracy powinien wynikać z wielkości strumienia powietrza wywiewanego, lecz być nie mniejszy niż 20 m³/h na osobę.

Z kolei rozmieszczenie nawiewników powietrza zewnętrznego powinno zapewnić kierunek przepływu powietrza od pomieszczenia o mniejszym do pomieszczenia o większym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Tym samym przepływ powietrza wentylacyjnego w mieszkaniach powinien odbywać się z pokoi do kuchni lub aneksu kuchennego oraz do pomieszczeń higienicznosanitarnych, co znajduje potwierdzenie w treści § 150 ust.1 i ust.2 Rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Nawiewniki na oknach, a energooszczędność

W naszej ocenie nawiewniki powietrza zewnętrznego nie są urządzeniami, które przyczyniają się do oszczędności energii przeznaczanej na cele ogrzewania pomieszczeń. Jeżeli urządzenie jest zgodne z normą PN-B-03430:1983/Az3:2000 strumień powietrza przepływającego przez całkowicie otwarty nawiewnik, przy różnicy ciśnienia po obu jego stronach 10 Pa, powinien mieścić się w granicach od 20 do 50 m³/h, jeśli zastosowana jest wentylacja grawitacyjna.

Okno z nawiewnikiem powietrza w bloku

Strumień powietrza przepływającego przez nawiewnik, którego element dławiący znajduje się w pozycji całkowitego zamknięcia, powinien zawierać się w granicach od 20 do 30% strumienia przy jego całkowitym otwarciu.

Możemy więc mówić, że w okresie sezonu grzewczego przez urządzenie przepływa strumień powietrza o objętości od 4 m³/h do 50 m³/h i to przy niewielkiej różnicy ciśnień po obu stronach nawiewnika.

Jeżeli przyjmiemy, że sezon grzewczy w Polsce trwa od 15.09 do 15.04, a średnia różnica temperatur powietrza zewnętrznego i wewnętrznego w tym okresie to 18 °C, okaże się, że do ogrzania objętości powietrza przepływającej przez tylko jedno urządzenie potrzeba w przybliżeniu **od 121,5 kWh do 1518,3 kWh** dodatkowej energii cieplnej.

Tym samym nawiewniki powietrza zewnętrznego z pewnością przyczyniają się do sprawnego działania wentylacji grawitacyjnej lecz generują przy okazji znaczące koszty związane ze wzrostem nakładów na energię cieplną. Prowadzi to do niewesołego wniosku, że **budynki wyposażone w system wentylacji grawitacyjnej raczej średnio o ile w ogóle wpisują się w jakże popularną ideę budownictwa energooszczędnego i energooszczędności, a to ciągle system wentylacji dominujący w inwestycjach związanych z budownictwem mieszkaniowym jedno i wielorodzinnym.**

W tej sytuacji całkiem zasadnym wydaje się zwrócenie uwagi na **nawiewniki powietrza zewnętrznego z funkcją odzyskiwania ciepła**. Tego typu urządzenia, to ciągle jeszcze nowość i rzadkość, ale wydaje się, że innej drogi do energooszczędności w obiektach wyposażonych w systemy wentylacji grawitacyjnej po prostu nie ma. Przynajmniej na razie nie ma.